

BANK OF ENGLAND

Cynllun Iaith Gymraeg y Bank of England (y Banc)

18 Rhagfyr 2017

Cynllun iaith Gymraeg y Bank of England (y Banc)

I. CYFLWYNIAD

1 Cefndir

- 1.1 Dyma Gynllun iaith Gymraeg y Bank of England ("y Banc")¹ o dan Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 ("y Ddeddf"). Fe'i cymeradwywyd o dan adran 14 y Ddeddf gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg ar 14 Hydref 2011. Cafodd y Cynllun ei ddiweddarau wedyn i gymryd i ystyriaeth: (a) creu Awdurdod Rheoleiddio Darbodus ("y PRA"), fel is-gwmni i'r Banc, ym mis Ebrill 2013 (diweddariad a gymeradwywyd gan Gomisiynydd yr Iaith Gymraeg ar 20 Mai 2014); a (b) ail-ddiddymu ymrwymiad y Banc i'w ddau bwrpas craidd i un Datganiad Cenhadol hollgynhwysol ym mis Mawrth 2014 (diweddariad a gymeradwywyd gan Gomisiynydd y Gymraeg ar 1 Ebrill 2015); ac (c) bod y PRA yn cael ei ddwyn o fewn un endid cyfreithiol Banc Lloegr ym mis Mawrth 2017 (diweddariad a gymeradwywyd gan Gomisiynydd y Gymraeg ar 18 Rhagfyr 2017).
- 1.2 Mae'r Banc wedi mabwysiadu'r cynllun i roi effaith, i'r graddau y mae'n briodol o dan yr amgylchiadau ac yn rhesymol ymarferol, i'r egwyddor a sefydlwyd gan y Ddeddf, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y dylai'r Gymraeg a'r Saesneg gael eu trin yn gyfartal ("yr egwyddor gydraddoldeb").
- 1.3 Mae'r cynllun yn pennu'r mesurau mae'r Banc yn bwriadu eu cymryd i roi effaith i'r egwyddor gydraddoldeb wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru.
- 1.4 Mae'r cynllun yn cymryd i ystyriaeth y fframwaith ariannol ar gyfer y Banc a osodwyd gan Lys Cyfarwyddwyr y Banc, sydd dan ddyletswydd statudol i sicrhau'r defnydd mwyaf effeithlon o adnoddau'r Banc. Wrth baratoi'r cynllun hwn, mae'r Banc wedi ystyried y canllawiau a gyhoeddwyd gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg o dan adran 9 y Ddeddf. Mae rhagor o wybodaeth ynghylch cwmpas a phwrpas cynlluniau iaith Gymraeg i'w chael ar wefan Comisiynydd y Gymraeg yn <http://www.comisiynyddygybraeg.cymru/Pages/Croeso.aspx>
- 1.5 Cynhaliodd y Banc ymgynghoriad cyhoeddus ar ei gynllun iaith drafft yn ystod cyfnod o 13 wythnos a barodd o ganol mis Mai tan ganol mis Awst 2011. Yn gyffredinol, derbyniodd y Banc bump ymateb ffurfiol i'w ymgynghoriad. Mae mwy o fanylion am yr adborth i'r ymgynghoriad i'w gweld yn <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/welsh/welsh-language-scheme-summary-consultation-responses.pdf>
- 1.6 Lle mae'r cynllun yn cyfeirio at wasanaethau i'r cyhoedd, mae hyn yn golygu gwasanaethau i'r cyhoedd o fewn ystyr y Ddeddf. Lle mae'n cyfeirio at gamau i'w cymryd lle mae'n "ymarferol", mae hyn yn golygu lle mae'n briodol o dan yr amgylchiadau ac yn rhesymol ymarferol, gan ystyried yr egwyddor gydraddoldeb..

2 Y Banc a'r PRA

- 2.1 Y Banc yw banc canolog y Deyrnas Unedig. Mae'n gyfrifol am sefydlogrwydd ariannol a chyllidol. Mae gan y PRA gyfrifoldeb am reoleiddio darbodus a goruchwylio banciau, cymdeithasau adeiladu,

¹Mae'r Banc wedi'i bennu fel corff cyhoeddus at ddibenion Rhan II y Ddeddf yn y Gorchymyn Cynlluniau Iaith Gymraeg (Cyfrif Cyhoeddus) 2008 (S.I. 2008 Rhif 1890 (W.179)) ac mae Bwrdd yr Iaith Gymraeg wedi ei hysbysu o dan adran 7 y Ddeddf.

undebau credyd, yswirwyr a chwmnïau buddsoddi mawr. At ei gilydd mae'r PRA yn rheoleiddio oddeutu 1,700 o gwmnïau ariannol.

- 2.2 Mae gan y Banc llys cyfarwyddwyr ("Llys"), sy'n cynnwys Llywodraethwr, 4 Dirprwy Lywodraethwyr a chyfarwyddwyr eraill. Mae ganddi oddeutu 4,200 o staff.
- 2.3 Mae'r pencadlys Banc a PRA yn Llundain a chynhelir canolfannau arian yn Debden a Leeds. Mae gan y Banc ddeuddeg Asiant hefyd yn seiliedig ar y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Asiantaeth i Gymru yng Nghaerdydd. Yn nodweddiadol, mae gan bob Asiantaeth staff gyda phedwar o weithwyr y Banc.

Amcanion, dibenion a swyddogaethau'r Banc

- 2.4 Mae'r Banc yn gweithredu o fewn fframwaith statudol, gan gynnwys Deddf Banc Lloegr 1998 ("Deddf 1998"), Deddf Bancio 2009 ("Deddf 2009"), a Deddf Gwasanaethau Ariannol 2012 ("Deddf 2012"). Mae Deddf 1998 yn pennu'r fframwaith ar gyfer Pwyllgor Polisi Ariannol y Banc, ac mae'n pennu amcanion polisi ariannol statudol ar gyfer y Banc. Mae Deddf 2009 yn pennu amcan sefydlogrwydd ariannol statudol ar gyfer y Banc. Diddymodd Deddf 2012 yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol a chreu strwythur rheoleiddio newydd yn cynnwys Pwyllgor Polisi Cyllidol y Banc, y PRA a'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol.
- 2.5 Cenhadaeth y Banc yw hyrwyddo lles pobl y Deyrnas Unedig trwy gynnal sefydlogrwydd ariannol a chyllidol.

Mae sefydlogrwydd ariannol yn golygu prisiau sefydlog a hyder yn yr arian cyfredol. Mae prisiau sefydlog yn cael eu diffinio gan darged chwyddiant y Llywodraeth, mae'r Banc yn ceisio ei ddiwallu trwy'r penderfyniadau a ddirprwywyd i'r Pwyllgor Polisi Ariannol, gan egluro'r penderfyniadau hynny'n dryloyw a'u gweithredu'n effeithiol yn y marchnadoedd arian. Mae'r Pwyllgor Polisi Ariannol yn gosod Cyfradd Banc ac amodau ariannol â'r nod o gyrraedd y targed. Trwy ei fenthycia i'r marchnadoedd, mae'r Banc yn sylfaen i hylifedd y system fancio.

Mae sefydlogrwydd ariannol yn golygu cynnal llif arian effeithlon o fewn yr economi a hyder mewn cyfryngwyr ariannol. Dilynir hyn trwy: gweithrediadau ariannol y Banc, gan gynnwys fel benthyciwr pan fetha popeth arall; penderfyniadau'r Pwyllgor Polisi Cyllidol; rheoleiddio darbodus y PRA o sefydliadau ariannol; rôl y Banc fel awdurdod datrys; a goruchwyllo a rheoleiddio gan y banc o seilwaith talu, clirio a setlo allweddol.

Mae gan y PRA dri amcan statudol: hyrwyddo diogelwch a chadernid sefydliadau ariannol; yn benodol ar gyfer yswirwyr, i gyfrannu at sicrhau lefel briodol o ddiogelwch i ddeiliaid polisi; ac amcan eilaidd i hwyluso cystadleuaeth effeithiol. Mae gofynion statudol hefyd - Amodau Trothwy - y mae'n rhaid i gwmnïau eu diwallu. Mae'r rhain yn cynnwys cwmnïau sy'n cynnal cyfalaf a hylifedd priodol, ac yn cael rheolaeth addas.

- 2.6 Mae'r Banc yn cynnal rhai swyddogaethau bancio fel banciwr ar gyfer Llywodraeth Ei Mawrhydi. Mae'r rhain yn cynnwys rheoli'r cronfeydd wrth gefn arian cyfredol a nifer o wasanaethau bancio eraill. Mae'r Banc hefyd yn darparu gwasanaethau bancio i fanciau canolog a banciau clirio'r DU.
- 2.7 Mae'r Banc yn cyhoeddi arian banc sy'n arian cyfreithlon yng Nghymru a Lloegr, ac, o dan Ddeddf 2009, mae'n rheoleiddio cyhoeddi papurau banciau penodol yn yr Alban a Gogledd Iwerddon.

- 2.8 Hefyd o dan Ddeddf 2009, mae gan y Banc bwerau i oruchwylio systemau talu rhwng banciau, ac i ddatrys banciau a chymdeithasau adeiladu sydd wedi methu yn unol â'r drefn ddatrys arbennig.
- 2.9 O dan Ddeddf 2012, cymerodd y Banc gyfrifoldeb dros oruchwylio cyfatebolion canolog a systemau setliad gwarantau yn y Deyrnas Unedig.

II. Mesurau mae'r Banc yn Cynnig eu Cymryd

3 Materion penodol

- 3.1 Mae'r rhan hon o'r cynllun yn amlinellu mesurau penodol y mae'r Banc yn bwriadu eu cymryd i roi effaith i'r egwyddor gydraddoldeb.
- 3.2 Fel y gellir ei weld o'r amlinelliad uchod, mae'r Banc a'r PRA yn cyflawni nifer o swyddogaethau cyhoeddus. Fodd bynnag, ag ychydig eithriadau, nid ydynt yn uniongyrchol (neu drwy drydydd partiön) yn darparu gwasanaethau i'r cyhoedd (o fewn ystyr y Ddeddf).

Cyhoeddi papurau banc

- 3.3 Mae gwasanaethau'r Banc i'r cyhoedd mewn cysylltiad â phapurau banc yn cynnwys cyhoeddi'r papurau banc, codi ymwybyddiaeth a materion cysylltiedig. Yn gyffredinol, nid yw'r Banc yn ymdrin yn uniongyrchol â'r cyhoedd wrth gyhoeddi papurau banc, gan fod y rhain yn cael eu dosbarthu gan fanciau masnachol yn hytrach na gan y Banc. Fodd bynnag, mae gan y Banc ddiddordeb mewn codi ymwybyddiaeth ynghylch uniondeb y papurau banc a risgiau ffugio. Yn gyffredinol, bydd y Banc yn darparu fersiynau Cymraeg o'i wybodaeth graidd i godi ymwybyddiaeth ynghylch uniondeb ei bapurau banc a risgiau ffugio, yn ogystal â ffurflenni sy'n ymwneud â phrosesau cyfnewid papurau a phapurau banc wedi'u difrodi neu eu hanffurfio.

Datrys Banciau

- 3.4 Mae gan y Banc gyfrifoldebau statudol o dan Ddeddf Bancio 2009 ar gyfer datrys banciau a chymdeithasau adeiladu sydd wedi methu. Efallai y bydd y cyfrifoldebau hyn yn mynnu bod y Banc yn ymarfer pwerau sefydlogi mewn cysylltiad â banc neu gymdeithas adeiladu sydd wedi methu. Nid yw ymarfer pwerau sefydlogi'n golygu bod y Banc yn darparu gwasanaethau'n uniongyrchol i'r cyhoedd.
- 3.5 Fodd bynnag, yn ogystal â'i swyddogaethau statudol, efallai y byddai'r Banc yn ystyried ei fod yn briodol cyhoeddi gwybodaeth i ddefnyddwyr sy'n cael eu heffeithio gan ddatrys cymerwr blaendal sydd mewn trallod. Gall hyn, er enghraifft, ymwneud â'r pwerau sefydlogi a ddefnyddiwyd, neu ymwneud yn fwy cyffredinol â sefydlogrwydd ariannol.
- 3.6 Mae datrysiadau banc yn aml yn cael eu cymryd ar fyr rybudd ac yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol. Felly, nid yw manylion datrysiad banc ar gael cyn y digwyddiad, felly mae'n debygol y bydd angen paratoi a chyhoeddi gwybodaeth yn gyflym iawn, oherwydd yr angen i hysbysu'r cyhoedd yn gyflym ac er mwyn lliniaru pryderon. Mae'n debygol y byddai gwybodaeth o'r fath yn cael ei pharatoi yn Saesneg yn gyntaf. Lle mae gan fanc neu gymdeithas adeiladu sy'n profi anawsterau ganghennau yng Nghymru ac rydym yn cyhoeddi gwybodaeth berthnasol i ddefnyddwyr, byddwn ni'n trefnu i'r wybodaeth gael ei chyfieithu a'i chyhoeddi yn Gymraeg, lle mae amseru ac amgylchiadau eraill yn caniatáu. Lle mae amseru'n allweddol i wybodaeth, rydym yn debygol o gyhoeddi pob fersiwn iaith cyn gynted ag y bydd yn barod. Mae'r ymrwymadau hyn yn

ymwneud â gwybodaeth a gyhoeddir gan y Banc; nid ydynt yn ymestyn i wybodaeth y gallai'r banc neu'r gymdeithas adeiladu a effeithir ei darparu i'w gwsmeriaid.

Swyddogaethau eraill y Banc

- 3.7 Gall swyddogaethau eraill y Banc gynnwys agwedd gyhoeddus, ond oherwydd eu natur arbenigol neu dechnegol (megis gweithrediadau marchnad agored sy'n cael eu cynnal o'i brif swyddfa yn Llundain, neu oruchwyllo cwmnïau unigol), ni allent gael eu cynnal yn ymarferol yn Gymraeg ochr yn ochr â'r Saesneg. Felly, nid yw'r Banc yn bwriadu cynhyrchu fersiynau Cymraeg o ddogfennau a ddefnyddir ym meysydd arbenigol neu dechnegol y Banc neu'r PRA.

Asiantaeth y Banc i Gymru

- 3.8 Mae'r atodiad i'r cynllun hwn yn ymwneud ag asiantaeth y Banc sydd wedi'i lleoli yng Nghymru. Yn bennaf, nid yw'r asiantaeth hon yn bodoli i ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Fodd bynnag, mae'n rhyngwyneb gyda'r cyhoedd yng Nghymru ac, fel y nodir yn yr atodiad, mae'r Banc yn bwriadu dilyn darpariaethau'r cynllun hwn a rhai materion ychwanegol mewn cysylltiad â'i Asiantaeth i Gymru.

4 Cynllunio a chyflenwi gwasanaethau

- 4.1 Mae'r rhan hon o'r cynllun yn amlinellu ymagwedd gyffredinol y Banc tuag at gynllunio a chyflenwi gwasanaethau mae'r Banc yn bwriadu ei chymryd i roi effaith i'r egwyddor gydraddoldeb.

Polisiâu a mentrau sy'n ymwneud â gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru

- 4.2 Lle rydym yn llunio polisiâu a mentrau sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru, byddwn ni'n asesu'r canlyniadau ieithyddol. Ac wrth ddatblygu mentrau newydd, byddwn ni'n ystyried bwriadau'r cynllun. Bydd hyn er mwyn hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg mewn cysylltiad â gwasanaethau o'r fath, lle mae'n ymarferol. Byddwn ni'n sicrhau bod polisiâu a mentrau newydd mewn cysylltiad â gwasanaethau o'r fath yn gyson â'r cynllun hwn.
- 4.3 Yn benodol, byddwn ni'n cymryd camau i sicrhau bod y staff sy'n ymwneud â llunio polisi'n ymwybodol o'r cynllun a'r cyfrifoldebau o dan y Ddeddf. Efallai y byddwn ni'n ymgynghori â Chomisiynydd y Gymraeg lle bydd cynigion polisi'n effeithio ar y cynllun neu gynlluniau iaith Gymraeg sefydliadau eraill.
- 4.4 Lle mae polisiâu a mentrau sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru yn cael eu llunio er mwyn cymhwysu mesurau a gynhwysir yn y cynllun hwn, byddwn ni'n sicrhau y cymerir camau priodol i weithredu'r mesurau hyn trwy wneud y mesurau'n rhan annatod o brosiectau ar gyfer cyflwyno'r polisiâu a'r mentrau.

Cyflenwi gwasanaethau

- 4.5 Ein harfer arferol fydd sicrhau, lle mae'n ymarferol, bod ein gwybodaeth ysgrifenedig a ddarperir at ddibenion hysbysu'r cyhoedd yng Nghymru ar gael yn Gymraeg. Fel yr amlinellir uchod mewn cysylltiad â'r gwasanaethau i'r cyhoedd sy'n ymwneud â phapurau banc, bydd hyn yn cynnwys cyhoeddiadau sy'n canolbwyntio ar ddefnyddwyr, yn arbennig mewn cysylltiad â phapurau banc.

- 4.6 Mewn cysylltiad â chyhoeddiadau eraill, mae llawer o'n dogfennau o natur dechnegol ac/neu mae amser yn allweddol iddynt. Er enghraifft, mae'r Banc yn cyhoeddi nifer o ddogfennau sy'n ymwneud â pholisi ariannol a sefydlogrwydd cyllidol megis yr Adroddiad Chwyddiant, yr Adroddiad Sefydlogrwydd Ariannol a hysbysiadau marchnad. Ni fyddai'n ymarferol inni gyhoeddi dogfennau o'r fath yn Gymraeg.

Gwasanaethau a wneir ar ein rhan gan drydydd parti

- 4.7 Bydd unrhyw gytundebau neu drefniadau a wnawn gyda thrydydd partiön ac sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru yn gyson â rhannau perthnasol y cynllun hwn.
- 4.8 Bydd hyn yn cynnwys trefniadau i sicrhau y gall unrhyw drydydd parti weithredu, y bydd yn gweithredu, a'i fod yn gweithredu, unrhyw elfennau perthnasol o'r cynllun wrth ddarparu'r fath wasanaethau.

Safonau ansawdd

- 4.9 Lle darperir gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru yn Gymraeg a Saesneg, byddwn ni'n sicrhau y bydd y rhain o ansawdd cyfartal a, lle mae'n ymarferol, darperir y rhain o fewn yr un amserlen.

5 **Delio â'r cyhoedd sy'n siarad Cymraeg**

- 5.1 Mae'r rhan hon o'r cynllun yn amlinellu'r camau mae'r Banc yn bwriadu eu cymryd i roi effaith i'r egwyddor gydraddoldeb wrth ymdrin â'r cyhoedd sy'n siarad Cymraeg.

Gohebiaeth (e-bost a phapur)

- 5.2 Bydd ein harfer arferol mewn cysylltiad â gohebiaeth fel sy'n dilyn.
- 5.3 Pan fydd rhywun yn ysgrifennu atom yn Gymraeg (ac eithrio cais o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, gweler isod) byddwn ni'n cyhoeddi ymateb â chyfieithiad i'r Gymraeg (os oes angen ymateb). Bydd ein hamser targed ar gyfer ymateb yr un fath ag ar gyfer ymateb i llythyrau yn Saesneg ynghyd ag amser rhesymol i drefnu cyfieithiad.
- 5.4 Pan fyddwn ni'n cychwyn gohebiaeth ag aelodau'r cyhoedd, byddwn ni'n gwneud hynny yn Gymraeg pan fyddwn ni'n gwybod y byddai'n well ganddynt ohebu yn Gymraeg. Bydd ein prif gronfa ddata o ohebiaeth yn cofnodi lle mae aelod o'r cyhoedd wedi mynegi dewis i ohebu yn Gymraeg.
- 5.5 Bydd amgaeadau a anfonir gyda llythyrau dwyieithog yn ddwyieithog, pan fyddant ar gael.
- 5.6 Bydd unrhyw amgaeadau a anfonir gyda llythyrau Cymraeg yn Gymraeg neu'n ddwyieithog, pan fyddant ar gael.

Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth

- 5.7 Pan fyddwn ni'n derbyn cais o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 yn Gymraeg, ein hymarfer gyffredin fydd ymateb fel sy'n dilyn. Bydd unrhyw ymateb esboniadol yn cael ei hanfon yn Gymraeg, ond bydd unrhyw ddeunydd a ddatgelir yn Saesneg neu ei iaith wreiddiol oni bai ei fod wedi'i gynhyrchu yn Gymraeg yn unol â'r cynllun hwn. Bydd ein hamser targed ar gyfer ymateb i gais o'r fath yn Gymraeg yr un fath â phe byddai wedi bod yn Saesneg, sef 20 niwrnod gwaith. Os

bydd yr amser ychwanegol sy'n ofynnol ar gyfer cyfieithu yn effeithio ar y targed hwnnw, efallai y byddwn ni'n ymateb yn Saesneg yn gyntaf, gan gadarnhau (yn Gymraeg) y bydd cyfieithiad Cymraeg yn dilyn yn fuan ar ôl hynny.

Cyfathrebiadau ffôn

- 5.8 Ni fyddai'n ymarferol i ni gynnal sgysiau ffôn yn y Gymraeg oherwydd ein lleoliad, ac eithrio fel y'i manylir yn yr atodiad i'r cynllun hwn sy'n ymwneud â'n Asiantaeth yng Nghymru.
- 5.9 Nid ydym ar hyn o bryd yn darparu llinellau cymorth ffôn neu wasanaethau tebyg. Os byddwn ni'n sefydlu llinellau cymorth ffôn, neu wasanaethau tebyg, i roi gwybodaeth, gwasanaethau neu gymorth i'r cyhoedd yng Nghymru, byddwn ni'n ystyried darparu gwasanaeth Cymraeg. Lle rydyn ni'n darparu gwasanaeth Cymraeg, byddai hwn yn cael ei hysbysebu yng Nghymru ochr yn ochr â'r gwasanaeth Saesneg. Lle mae'n ymarferol, byddai'r ddau wasanaeth yn rhannu'r un rhif ffôn.

Cyfarfodydd cyhoeddus

- 5.10 Fel arfer nid ydym yn cynnal cyfarfodydd cyhoeddus yng Nghymru.
- 5.11 Os byddwn ni'n gwneud hynny rywbryd, byddwn ni'n ystyried yr angen am gyfleusterau cyfieithu a threfniadau eraill i sicrhau bod aelodau'r cyhoedd yn deall bod croeso iddynt gyfrannu yn y Gymraeg neu'r Saesneg.
- 5.12 Yn dibynnu ar yr amgylchiadau, gallai hyn gynnwys, er enghraifft, sicrhau bod gwahoddiadau a hysbysiadau sy'n rhoi cyhoeddusrwydd i ddigwyddiad o'r fath yn ddwyieithog, gwahodd y rhai hynny sy'n dymuno siarad yn Gymraeg i hysbysu trefnydd y digwyddiad ymlaen llaw fel y gellir trefnu cyfleusterau cyfieithu ar y pryd a darparu papurau ar gyfer digwyddiad o'r fath, neu'n dilyn digwyddiad o'r fath, yn Gymraeg a Saesneg yn unol â'r ymrwymadau cyhoeddi yn y cynllun hwn.

Busnes arall gyda'r cyhoedd yng Nghymru

- 5.13 Yn gyffredinol, lle mae'r Banc am gynnal arolwg cyhoeddus, mae'n defnyddio cwmni arbenigol sy'n cynnal arolygon ledled y Deyrnas Unedig gyfan. Pe byddem yn cynnal arolwg cyhoeddus yn uniongyrchol (yn hytrach na thrwy ddarparwr arolwg), byddai'r egwyddorion canlynol yn cael eugweithredu. Pe byddai'r arolwg wedi'i dargedu at aelodau'r cyhoedd yng Nghymru, byddem yn darparu cyfieithiad Cymraeg o'r cyfathrebiad i unrhyw dderbynnydd sy'n gofyn amdano. Pe byddai'r arolwg wedi'i dargedu ar hap ledled y Deyrnas Unedig, byddem yn dilyn yr ymagwedd hon os oedd yn ymarferol gwneud hynny.

6 Ein hwyneb cyhoeddus

- 6.1 Mae'r rhan hon o'r cynllun yn amlinellu materion sy'n ymwneud ag wyneb cyhoeddus y Banc a'r egwyddor gydraddoldeb.

Enw a chyfeiriad

- 6.2 Enw'r Banc, fel y'i sefydlwyd yn rhinwedd ymgorffori'r Banc gan Siarter Frenhinol yn unol â statud yn 1694 yw "Llywodraethwr a Chwmni'r Bank of England". Yn rhinwedd Deddf Dehongli 1978, gellir cyfeirio at y Banc fel y "Bank of England". Nid oes unrhyw amrywiad Cymreig mewn statud. Mae

Deddf Gwasanaethau Ariannol 2012 yn gwneud darpariaeth ar gyfer cyfieithu'r PRA fel 'Awdurdod Rheoleiddio Darbodus'.

- 6.3 Mae prif swyddfeydd y Banc a'r PRA yn Lloegr. Mae'n briodol felly bod y cyfeiriadau hyn yn cael eu cyflwyno yn Saesneg ym mhob deunydd. Fodd bynnag, gweler yr atodiad i'r cynllun hwn sy'n ymwneud ag Asiantaeth y Banc yng Nghymru.

Logo a materion corfforaethol eraill ynghylch hunaniaeth

- 6.4 Mae ein logos yn cynnwys ein henwau (gweler uchod) a symbol Britannia, heb unrhyw eiriau ychwanegol.

Arwyddion mewn swyddfeydd yng Nghymru

- 6.5 Gweler yr atodiad i'r cynllun hwn sy'n ymwneud ag Asiantaeth y Banc yng Nghymru.

Ymgyrchoedd cyhoeddusrwydd, arddangosfeydd ac hysbysebu

- 6.6 Ac eithrio datrys banc (a amlinellir uchod) yr unig amser rydym yn debygol o ymgymryd ag ymgyrchoedd cyhoeddusrwydd, arddangosfeydd neu hysbysebu a ddarperir fel rhan o wasanaeth cyhoeddus yng Nghymru yw mewn cysylltiad â phapurau banc. Gall hyn gynnwys, er enghraifft, pan gyflwynir papur newydd neu dynnu un hen yn ôl, neu pan fydd angen i ni dynnu sylw'r cyhoedd at fesurau gwrth-ffugio. Pan fydd yn cael ei wneud fel rhan o wasanaeth a ddarparwn ni i'r cyhoedd yng Nghymru, ein harfer fydd cynnal ymgyrchoedd o'r fath yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

- 6.7 Bydd hyn yn cynnwys, er enghraifft, darparu ein taflenni a phosteri craidd (h.y. mwyaf poblogaidd) yn y Gymraeg a chreu deunydd a anelir at y cyhoedd yng Nghymru, yn y Gymraeg a'r Saesneg - gyda'r ddau fersiwn yn gyfartal o ran maint, amlygrwydd ac ansawdd, a'r ddau fersiwn ar gael, lle mae'n ymarferol, ar yr un pryd ac yn gyfartal hygyrch.

- 6.8 Bydd unrhyw hysbysebion sy'n ymwneud â'r gwasanaethau hyn a roddir mewn papurau newyddion iaith Saesneg (neu ddeunydd tebyg) a ddisberthir yn bennaf neu'n gyfan gwbl yng Nghymru, yn ddwyieithog, neu'n ymddangos fel fersiynau Cymraeg a Saesneg ar wahân.

- 6.9 Mewn cyhoeddiadau Cymraeg, bydd hysbysebion yn Gymraeg yn unig.

Gwefannau

- 6.10 Bydd ein gwefan yn cynnwys dyfais lywio a fydd yn symud y defnyddiwr i ardal sy'n darparu gwybodaeth sylfaenol yn Gymraeg, (gan gynnwys pwy ydym ni, yr hyn a wnawn, ein hamcanion statudol a'n manylion cyswllt) a chysylltiadau â deunydd Cymraeg arall ar y safle.

- 6.11 Pan fyddwn ni'n penderfynu ei bod yn briodol cynhyrchu deunyddiau generig penodol yn ddwyieithog, byddwn ni hefyd yn cyhoeddi hyn ar ein gwefan yn ddwyieithog. Mewn ymateb i geisiadau penodol, byddwn ni'n ystyried trefnu bod mwy o ddeunydd ar gael yn Gymraeg.

- 6.12 Pryd bynnag y byddwn ni'n postio ein cyhoeddiadau Saesneg ar ein gwefannau a bod fersiwn Gymraeg ar gael, byddwn ni'n postio'r fersiwn Gymraeg ar yr un pryd. Pan fydd fersiwn Cymraeg ar gael wedyn, byddwn ni'n postio hwn ar ein gwefan pan fydd ar gael.

- 6.13 Byddwn ni'n adolygu, ar y cyd â Chomisiynydd y Gymraeg, sut y gallwn ni gynyddu cynnwys Cymraeg ein gwefan dros amser a byddwn ni'n rhoi manylion yn ein hadroddiadau monitro i'r Comisiynydd (gweler paragraff 8.3 isod) ynghylch unrhyw fesurau gweithredu arfaethedig ar gyfer y flwyddyn ddilynol.

Ffurflenni a deunydd esboniadol cysylltiedig

- 6.14 Bydd y ffurflenni a gynhyrchwn ar gyfer y cyhoedd yng Nghymru, lle mae'n ymarferol, yn Gymraeg a Saesneg. (Fodd bynnag, nodwch y cyfyngiadau uchod mewn cysylltiad â materion arbenigol a thechnegol.) Byddwn ni, pan yw'n ymarferol, yn trefnu bod y ddau fersiwn ar gael ar yr un pryd ac yn hysbysu'r cyhoedd am argaeledd y ddwy fersiwn.

Hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus a hysbysiadau recriwtio staff

- 6.15 Bydd ein hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus a hysbysiadau recriwtio staff a gyhoeddir yng Nghymru sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru:
- pan gânt eu cyhoeddi mewn cyhoeddiadau Saesneg a ddsberthir yn bennaf neu'n gyfan gwbl yng Nghymru, yn ymddangos fel fersiynau Cymraeg a Saesneg ar wahân neu'n ddwyieithog;
 - pan gânt eu cyhoeddi mewn cyhoeddiadau Cymraeg, yn ymddangos yn y Gymraeg.

- 6.16 Bydd y fersiynau Cymraeg a Saesneg yn gyfartal o ran fformat, maint, ansawdd ac amlygrwydd. Bydd unrhyw hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus neu hysbysiadau recriwtio staff sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru a leolir mewn mannau eraill yng Nghymru yn ddwyieithog.

Datganiadau i'r wasg a chysylltu â'r cyfryngau

- 6.17 Rydym yn cyhoeddi hysbysiadau i'r wasg ledled y Deyrnas Unedig ac ni fyddai fel arfer yn ymarferol i ddarparu'r datganiadau hyn i'r wasg yn Gymraeg.
- 6.18 Fodd bynnag, efallai y bydd achlysuron pan fyddwn ni'n anfon datganiadau i'r wasg yng Nghymru'n unig, ac os felly, pan yw'r terfynau amser yn caniatáu, bydd y rhain yn cael eu cyhoeddi yn Gymraeg a Saesneg, neu yn ôl dewis iaith sefydliad neu gyhoeddiad y cyfryngau sy'n derbyn.
- 6.19 Pan fyddwn ni'n cyhoeddi datganiad i'r wasg a gyfieithwyd i'r Gymraeg ar ein gwefan, ein harfer arferol fydd eu postio yn Gymraeg a Saesneg.

Cyswllt arall â'r cyhoedd yng Nghymru

- 6.20 Bydd cyswllt â'r cyhoedd yng Nghymru, mewn cysylltiad â'r gwasanaethau a ddarparwn iddynt, na chaiff ei drafod yn benodol gan y cynllun hwn a'i atodiad, yn cael ei gynnal mewn ffordd sy'n gyson â'r egwyddorion cyffredinol a gynhwysir yn y cynllun hwn.

III. Gweithredu ac adolygu ac ati

7 Gweithredu'r cynllun

- 7.1 Mae gan y mesurau yn y cynllun hwn awdurdod llawn Llys Cyfarwyddwyr y Banc.

7.2 Rydym yn bwriadu gweithio'n agos gyda Chomisiynydd y Gymraeg i sicrhau ein bod yn gweithredu yn unol â'r cynllun hwn.

7.3 Rydym wedi penodi uwch aelod o staff i gydlynu'r gwaith sydd ei angen i gyflwyno, monitro ac adolygu'r cynllun hwn. Bydd hyn yn nodi'r rheolwyr penodol a fydd yn gyfrifol am gyflawni'r cynllun yn gyffredinol, a'r rhai hynny y bydd y cynllun yn effeithio ar eu gwaith ac felly a fydd â chyfrifoldebau penodol oddi dano.

7.4 Hysbysebir y cynllun i'n staff, ac i'r cyhoedd. Fe'i cyhoeddir ar ein gwefan mewn man hygyrch.

Staffio, Recriwtio, Hyfforddiant Iaith a Hyfforddiant Galwedigaethol

7.5 Gweler yr atodiad mewn cysylltiad â recriwtio ar gyfer swydd yng Nghymru.

7.6 Byddwn ni'n cynnig hyfforddiant iaith Gymraeg i staff nad ydynt yn hyfedr yn y Gymraeg pan fydd angen busnes iddynt fod yn hyfedr yn yr iaith Gymraeg.

7.7 Lle mae'n ymarferol, byddwn ni'n cynnig hyfforddiant galwedigaethol ynghylch materion yn ymwneud â'r Gymraeg i staff sy'n delio'n uniongyrchol â'r cyhoedd yng Nghymru.

Cyfieithiadau

7.8 Byddwn ni'n sicrhau, wrth ddefnyddio gwasanaethau cyfieithu Cymraeg allanol, ein bod yn defnyddio cyfieithwyr neu cyfieithwyr ar y pryd cymwys yn unig i helpu gyda chyflenwi'r cynllun hwn.

7.9 Mae gennym gysylltiadau â gwasanaethau cyfieithu allanol priodol.

8 Monitro

8.1 Byddwn ni'n monitro ein cynnydd wrth gyflwyno'r cynllun hwn yn ôl y dyddiadau ar gyfer gweithredu a roddir yn y cynllun.

8.2 Bydd ein gweithdrefnau monitro ac adrodd yn cynnwys cyfeirio at gynnydd wrth gyflenwi'r cynllun hwn, fel sy'n briodol.

8.3 Byddwn ni'n anfon adroddiadau monitro at Gomisiynydd y Gymraeg yn flynyddol ym mis Ionawr, neu fel y'i cytunir fel arall gyda'r Comisiynydd. Bydd yr adroddiadau'n cynnwys gwybodaeth megis:

- Diweddariad ar gamau gweithredu yn y Cynllun gyda dyddiadau gweithredu;
- Crynodeb o'r graddau y cafodd yr iaith Gymraeg ei hystyried a'i hyrwyddo o fewn y broses o ddatblygu polisïau a mentrau newydd (gweler paragraff 4.2 uchod);
- Manylion ynghylch unrhyw newidiadau i'r Cynllun y gallai fod eu hangen oherwydd newidiadau i reoleiddio ariannol; a
- Data ar unrhyw gŵynion a dderbyniwyd o dan baragraff 10.2 isod a'r camau a gymerwyd i'w datrys.

9 **Adolygu a diwygio'r cynllun**

- 9.1 Byddwn ni'n adolygu'r cynllun hwn o fewn pedair blynedd iddo ddod i rym (Hydref 2011).
- 9.2 Pryd bynnag y byddwn ni'n adolygu'r cynllun, byddwn ni hefyd yn asesu a oes angen diffinio swyddi penodol fel bod Cymraeg yn hanfodol neu fod Gymraeg yn ddymunol.
- 9.3 Hefyd, o bryd i'w gilydd, efallai y bydd angen i ni adolygu'r cynllun hwn, neu gynnig gwelliannau i'r cynllun hwn, oherwydd newidiadau i'n swyddogaethau, neu i'r amgylchiadau y byddwn ni'n ymgymryd â'r swyddogaethau hynny oddi danynt, neu am unrhyw reswm arall. Gellir diwygio'r cynllun yn unol ag adran 16 y Ddeddf.

10 **Cysylltu â'r banc, cwynion ac awgrymiadau ar gyfer gwella**

- 10.1 Gellir cysylltu â ni ynghylch y cynllun hwn yn y cyfeiriad canlynol:

Head of Content and Strategy Division
Bank of England
Llundain EC2R 8AH

Neu drwy e-bost i:: enquiries@bankofengland.co.uk

- 10.2 Dylid cyfeirio cwynion sy'n gysylltiedig â'r cynllun hwn, neu awgrymiadau ar gyfer gwella, at y cyfeiriad uchod.
- 10.3 Bydd y Banc yn cymryd pob cam ymarferol i gydweithredu gyda'r Comisiynydd mewn cysylltiad ag unrhyw gŵynion a gyflwynir o dan Adran 18 y Ddeddf ac yn ystod unrhyw ymchwiliadau a gynhelir o dan Adran 17 y Ddeddf.

ATODIAD

I. Asiantaeth y Banc i Gymru

1 Cefndir

- 1.1 Mae gan y Banc ddeuddeg Asiantaeth a leolir ledled y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Asiantaeth i Gymru yng Nghaerdydd.
- 1.2 Yr Asiantaethau yw "llygaid, clustiau a llais" y Banc yn rhanbarthau Lloegr a'r gwledydd datganoledig, gan alluogi cyfathrebu dwy ffordd rhwng gwneuthurwyr polisi a sefydliadau ledled y DU. Maent yn cyflenwi gwybodaeth amserol a dibynadwy i wneuthurwyr polisi ariannol a chyllidol ynghylch datblygiadau economaidd ac ariannol y DU i'w galluogi i wneud penderfyniadau deallus. Drwy wrando ar bobl sy'n cymryd rhan weithgar yn yr economi, yn y maes, maen nhw'n anelu at ddarparu cyd-destun ar gyfer data ystadegol ffurfiol i gynhyrchwyr polisiâu a helpu i esbonio posau yn y datganiadau data swyddogol. Maent hefyd yn egluro penderfyniadau polisi'r Banc i fusnesau, diwydiant a grwpiau llafur lleol. Mae gan y Banc ddeuddeg Asiant a leolir ledled y DU. Eu prif rôl yw asesu amodau economaidd ac ariannol sy'n effeithio ar fusnesau yn eu hardal. I weld rhagor o fanylion ynghylch yr asiantaethau unigol, gan gynnwys Asiantaeth Cymru gweler <http://www.bankofengland.co.uk/about/people/agents>
- 1.3 Yn bennaf, nid yw'r Asiantaethau'n bodoli i ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd. Fodd bynnag, mae pob Asiantaeth yn rhyngwyneb rhwng y Banc a'r cyhoedd yn yr ardal honno o'r Deyrnas Unedig.
- 1.4 Mae Asiantaeth Cymru wedi'i lleoli mewn swyddfa yng Nghaerdydd. Yn arferol, fel gydag Asiantaethau eraill y Banc, mae gan bedwar o bobl, yr Asiant a Dirprwy Asiant a dau aelod o staff cymorth.
- 1.5 Mae'r Dirprwy Asiant cyfredol (Tachwedd 2017) yn siarad Cymraeg.
- 1.6 Bydd yr Asiantaeth yn cadw at ddarpariaethau'r cynllun a bydd y materion dilynol hefyd yngymwys.

II. MESURAU MAE'R ASIANTAETH YN CYNNIG EU CYMRYD

2 Wyneb cyhoeddus yr Asiantaeth

Enw a chyfeiriad

- 2.1 Bydd yr Asiantaeth yn defnyddio'r enw "Bank of England – Agency for Wales/ Asiantaeth i Gymru" arhoddir ei gyfeiriad yn Gymnraeg a Saesneg. Gelwir yr Asiant a'r Dirprwy Asiant yng Nghymru'n "Agent / Asiant" a "Deputy Agent / Dirprwy Asiant" yn eu tro.

3 Delio â'r cyhoedd sy'n siarad Cymraeg

Gohebiaeth (e-bost a phapur) a cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth

- 3.1 O ran gohebiaeth, bydd yr Asiantaeth yn dilyn y darpariaethau yn y Cynllun.
- 3.2 Yn ogystal, bydd yr Asiantaeth yn cadw cofnod o'i gohebwyd sy'n dymuno gohebu yn Gymraeg.

Cyfathrebu ar y ffôn

- 3.3 Anogir staff yn Asiantaeth Cymru i gynnwys cyfarchiad byr yn Gymraeg wrth ateb y ffôn.
- 3.4 Pan fydd galwr yn siarad neu'n gofyn am siarad Cymraeg, bydd staff sy'n siarad Cymraeg, lle bo hynny'n ymarferol, yn siarad Cymraeg; a staff di-Gymraeg yn cynnig trosglwyddo'r alwad i siaradwr Cymraeg, gwneud trefniadau ar gyfer galwad ffôn gyda siaradwr Cymraeg neu roi'r opsiwn o ysgrifennu i'r Asiantaeth yn Gymraeg.

Cyfarfodydd wyneb yn wyneb â'r Asiantaeth

- 3.5 Fel arfer, trefnir unrhyw gyfarfodydd wyneb yn wyneb ag Asiantaeth Cymru fel y gall yr Asiant neu'r Dirprwy Asiant drafod amodau economaidd a busnes gyda chysylltiadau busnes. Diben y cyfarfodydd hyn yw casglu gwybodaeth a ddefnyddir o fewn y Banc, yn Saesneg. Yn y cyfarfodydd, bydd yr Asiant neu'r Dirprwy Asiant fel rheol yn rhoi trosolwg o farn cyfredol y Banc ar y rhagolwg economaidd, gan adeiladu ar ddogfennau a baratowyd gan y Banc yn Saesneg, megis yr Adroddiad Chwyddiant a Chofnodion y Pwyllgor Polisi Ariannol. Os yw'r Asiant neu'r Dirprwy Asiant a'r cyswllt busnes yn siarad Cymraeg ac yn dymuno cyfathrebu yn Gymraeg, byddant yn rhydd i wneud hynny.
- 3.6 Gallai Asiantaeth Cymru hefyd, o bryd i'w gilydd, gael cyfarfodydd wyneb yn wyneb â'r cyhoedd yng Nghymru. Os felly, bydd yr Asiantaeth yn sicrhau ar gyfer cyfarfodydd o'r fath, lle mae aelod o'r cyhoedd yn gofyn yn benodol i'r cyfarfod gael ei gynnal yn y Gymraeg, lle bynnag y bydd yn ymarferol i wneud hynny, bydd yr Asiantaeth yn trefnu naill ai bod aelod o staff sy'n siarad Cymraeg neu gyfieithydd yn bresennol neu wneir trefniadau eraill i gynorthwyo'r aelod o'r cyhoedd sy'n dymuno siarad Cymraeg.

Arwyddion mewn swyddfeydd yng Nghymru

- 3.7 Bydd arwyddion gwybodaeth mewnol a ddarperir gan yr Asiantaeth yn swyddfa'r Asiantaeth yng Nghymru'n ddwyieithog. Bydd y rhain yn gyfartal o ran fformat, maint, ansawdd, eglurder ac amlygrwydd.

Hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus a hysbysiadau recriwtio staff

- 3.8 Bydd hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus a hysbysiadau recriwtio staff sy'n ymwneud â'r Asiantaeth:
- pan gânt eu cyhoeddi mewn cyhoeddiadau Saesneg a ddosberthir yn bennaf neu'n gyfan gwbl yng Nghymru, yn ddwyieithog, neu byddant yn ymddangos fel fersiynau Cymraeg a Saesneg ar wahân;
 - pan gânt eu cyhoeddi mewn cyhoeddiadau iaith Gymraeg, byddant yn ymddangos yn y Gymraeg.
- 3.9 Bydd y fersiynau Cymraeg a Saesneg yn gyfartal o ran fformat, maint, ansawdd ac amlygrwydd. Bydd unrhyw hysbysiadau swyddogol, hysbysiadau cyhoeddus neu hysbysiadau recriwtio staff sy'n ymwneud â'r Asiantaeth a leolir mewn mannau eraill yng Nghymru'n ddwyieithog.
- 3.10 Lle rydym yn recriwtio ar gyfer swydd yng Nghymru, lle mae'n briodol, byddwn ni'n gwneud hyfedredd yn yr iaith Gymraeg yn nodwedd ddymunol.